דאס חנוכה דרעהדעל

THE HANUCCAH TEETOTUM

רעדאקטירט פון א לאטקע פרעסער.

לאכען און אויסלאכען[1]

לעבען זאל אמעריקא! אמעריקא — דאס איינציגע לאנד וואו דו קענסט לאכען און אפלאכען; דאס לאנד וואו דו קענסט לאכען הארציג און געזונד; — וואו דו קענסט לאכען מיט'ן פולען מויל: צו עפענסט פרייט דעם פיסק, פערקאשערסט די ליפען, שטירעסט ארויס די ציינער, פערוואנדסט דעם קאפ און האלסט זיך ביי די זייטען לא-כענדיג...

לאך אמעריקא!

אין רוסלאנד וועט מען דיך פאר לא-כען און אפלאכען — קירצער מאכען מיט א קאפ; אין דייטשלאנד וועט מען דיך, פאר אזא זאך, דורכטרייבען ווי א שרין; אין פרייסען — וועט מען דיר דערנעהען די יאהרען; אין פערסיען און אין טערקיי וועט מען דיך דערשטיקען. בלויז אין אמעריקא קענסטו לאכען פריי וויפיעל דו ווילסט.

זעהסטו גדולים מיט פעררייסענע קעפלעך — לאך! זעהסטו פאליטישענס וואס קענען זיך קוים חתמנ'ען — לאך! זעהסטו א פולען סיטי האל מיט סעלף-מייד-מען — פערוואנדרט דעם קאפ און לאך! זעהסטו ווי אידען טאנצען קדוש און ווארפען נאלקעס פאר א צורר — לאך! זעהסטו ווי יונגע לייט לעזען אי-בער ארטיקלען אין טענגליכע צייטונגען און לויפען לעקטשורען איבער חנוך, קונסט, חסידיזמוס, דראמא, חייסע לאקשען, קאלטע בולבעס — לאך און קאטשע זיך פאר געלעכטער! הערסטו א דעבאטע פון יונגלעך וועגען שעק-ספיר און זיין ווירקונג אויף יאכען פלאסטער — כאפ זיך פאר די זייטען און לאך!

לאך און לאך-אויס!

לאך אויס די גדולים מיט נשמות פון [illegible]נים; לאך אויס די קנאקערס און [illegible]לל טהוערס; לאך אויס די יונגלעך [illegible]ט די פערריסענע געזלעך; לאך אויס [illegible] חוצפה'ניקעס וואס ציהען קהל'ס [illegible]ז; לאך און לאך אויס!

דען לאכען איז געזונד — זאגט שלום עליכם — לאך מיט'ן גאנצען הארצען און מיט אפלאכען וועסטו מעהר געוויי-נען ווי מיט דיין ערנסט.

לאכען און אבלאכען! דאס וועט זיין אונזער געזוועהר וואס מיר וועלען פון יעצט-אן בענוצען פון צייט צו צייט.

געהט חברה א טאנץ, גארטעלט אן די לענדען און בעווייזט אייערע שטיק. מיר זיינען שוין גרייט: מיר שטעהען מיט א צופענטען פיסק, ארויסנע-טשירטע ציינער, א צוקנייטשט פנים און מיר האלטען זיך שוין ביי די זייטען און אט נאך אביסעל און מיר וועלען אנפאנגען צו לאכען און אבלאכען.

עי, חברה כלל טהוערס, לעקטשו-רער, פאליטישענס, בראנפען-טרינקער סיגארען-סמוקער, בלאפערס און אני-טאטארס און רעדנער — עי ניט אונז א שאנז מיר ווילען לאכען, לאכען און אבלאכען!

1) ווער עס פ'הלט זיך אין כח צו לאכען (קיצ-צען, מיינט מען) איז געבעטען צו צושיקען מאטע-ריאל, אפער ווי ווייט מעגליך קורץ, שארף, ניט פערזענליך און אנשטענדיג.

די לעקטשור עפידעמיע

רפותי, מיט א צובראכען הארץ און פייטשטעלעטען געמיטה געהען מיר אייך אנזאגען א פינסטערע פשורה און זעהט, מיר ראטהען אייך ווי אמת'ע פריינד, פערכאפט עס, זוכט מיטלען, ווייל איהר האט נאך צייט. דען א נחיי-ואמע לעקטשור עפידעמיע רוקט זיך אן אויף אונז.

אט האט איהר א צעטיל פון בלויז איינינע לעקטשורס וואס וועט אבגע-האלטען ווערען איינס — צוויי — ווי נור חברה קרינט אריין א פאאר דאלאר אויף צו דינגען א האל:

ח. זאלצמאן טראגט זיך מיט א סע-ריע וועגען „סאציאליזם, מעיאר און דורכפאל".

י. סקלאווער — „די פראנצויזישע לי-טעראטור און איהר בעדייטונג פיר א"י"

אלתר טשערניאק — „לאיער... (סיי מר. זעצער, די אלף מוז זיין מיט א קמץ!) „לאיער און ציוניזם וואס באר א ראלע זיי שפיעלען אין פינאנציעלען לעבען".

אב. מאנדעלבוים — „זוינ קינדער און תרגום און זייער שייכות צום כאגנ'"

י. קרייצער — „קאלטע בעדער, דא-רע פאמפעשקע, תעניתים און זייער ווירקונג אויפ'ן נאציאנאליזב".

י. פראסאוו — „זינגער מאשינען און ווי זיי פערלאטען דעם אנארכיזם".

י. לבדי — „נאציאנאלפאנד סטעמפס און א כלה. וואס איז לייכטער צו בע-קומען?"

בן ציון וואולף — „ראמאנען, און ווי פערדאמט שווער עס איז זיי צו פער-פאסען".

ש. בלעכמאן — „סקיצען און אינ-שורענס און ווי יעדער וואס האט קיין שכל ניט דארף פון זיי אנטלויפען".

מיר ווייעדערהאלען: — רפותי, דאס איז בלויז א קליינער טהייל פון די לעקטשורס!..

עס הערט זיך אז מר. און מרס. עלקין נעהען אנקלאגען נענאסע וולאדעק פאר די רכילות און לשון הרע אין דער פרע-סע. „סטייטש — טענה'ן זיי — מיר האבען געקארמעט אייך ווי א גאנז, געמאכט פאר אייך א געלעגער ווי פאר שלום עליכס'ס „דייטש", געהט איהר און בערעדט אונז פאר דער וועלט? כבצן, וואס געפעלט אייך ניט אונזער ווייניפענ? אייער העסטער סטריט איז שעהנער? סני נהור.

די סעקרעטארשע פון פעראיין „אי-דישע יונענד" האט ארויסגעשטעלט א פאדערונג אז אויב מען וועט האלטען טאסט רעדעס אויף דעם חנוכה פעסט, וועט זי רעזיגנירען פון איהר אמט. — „מ'האט אונז שוין — זאגט זי — גענוג גענודיעט אין גוויארק, אהער זיי-מיר געקומען אברוהען. סני נהור.

מ'זאגט אז מר. קרייצער געהט עפע-נען א דאקטאר אפיס מיט א נייער מע-טהאדע: אנשטאט צו לעדיגען די פא-קעטס וועט ער לעדיגען די מאגענס.

איין מיליאן ווייבער.

ווי בעוואוסט האבען די מעמבערס פון יונענד פעראיין אויף א גוט בעזיפ-טען מיטינג בעשלאסען צו גרינדען א ראדיקאלע שולע וואו עס זאל קיין רע-ליגיאן ניט געלערענט ווערען.

יעצט האבען מיר פון זעהר און זעהר זיכערע קוועלען זיך דערוואוסט אז איה באלד נאך חנוכה פאהרען מר. א. אסאווסקי און מר. סקלאווער (פיידע וואזשנע מנינים אויף ווייבער) קיין גוויארק פון וואנען זיי וועלען מיטברענ-גען א וואנאן פרייען און אלמנות.

דער שכל דערפון איז א פשוט'ער שכל: — כפי ס'זיינען נאך דערווייל אין ווינניפעג ניטא אזעלכענע משוגעים וואס זאלען וועלען אבגעבען זייערע קינדער אין ראדיקאלע סקוהלס, לכן האט דער יונענד פעראיין בעשלאסען אז די מעמבערס גופא מוזען וואס אט-שנעלסטען חתונה האבען און באלד נאך דער חתונה טאקע האבען „זיבע-לעך" און די זיבעלעך זאל מען בלד נאך'ן ברית ארייننעהמען אין די סקוהלס...

דאס איז זיך בלויז די נייעס און כפי מיר דארפען דאך אויף דיזען פלאץ געבען גאר אן ארטיקעל ניט קיין נייעס לכן מיזען מיר דעם פלאן ארומגרענען דייטליך:

ראשית פון וואנען וועלען וויסען די מעלים צו די פרייען וואס זיי וועלען ארענגען פון גוויארק וועלען זיין ניט קיין עקרות? שנית: וואס וועט דער פער-איין טהאן אויב איינע וועט דוקא זיך איינשפארען זי וויל האבען א ניינטעל? שלישית: ווארום לאזען זיך די מעמבערס ניט אונטערזוכען פון א דאקטאר טא-ער... א קשיא אויף א מעשה... ורבעית... וחמישית — — —

נור רפותי פאר אן ארטיקעל איז עס גענוג.

ווען מען האט געפרעגט נענאסע זאלצמאן וואס וואלט ער אויפטהאן פאר די ווייניפעגער אידישע קינדער אלס סקוהל טראסטי, האט ער געענטפערט: וועל, וועל, אויפטהאן, ניט אויפטהאן, עס איז בלאטע, אויף א פעטען דזשאב וואלט איך שוין ווי ניט איז זיך ארויפ-נעארבייט. סני נהור.

עס געהען ארום קלאגנען אז די איי-גענטהימער פון די „פיפלס בוק סטאר" נעהען אוועקשטעלען אין סטאר עטלי-כע סינגעל בעטלעך פאר די בחורים, וועלכע טאגען און נעכטיגען ביי זיי אין סטאר. סני נהור.

דער טשערמאן פון פעראיין „אידישע יונענד", י. סקלאווער, האט ארויסגע-געבען א שטרענגען ארדער אז די בע-זוכער פון חנוכה פעסט וועלכער וועט זיין אין טריידס האל, זאלען טראגען קורצע הויזקעס און ריטע טערקישע יארמולקעס, אנדערש, זאגט ער, וועט ער זיי דעם שוועל ניט לאזען אריבער-טרעטען. סני נהור.

אין די טהעאטערע.

אין קוזינס טהעאטער.

עהרען אבענד פיך א. מעלצער.

מר. איזידאר מעלצער שטודירט יעצט פאר זיין עהרען אבענד אייפרינ זיין ראלע „פייזזיל כאלדאק" אין יעקב גארדין'ס מייסטערווערק „דער רוסישער איד אין אמעריקא". עס איז צו האפען אז מעלצער, אלס בענעפיציאנט, וועט דיעזען אבענד אמוזירען דאס פובליקום מעהר ווי אימער. אגב איז דאס שטיק „דער רוסישער איד אין אמעריקא" א בילד ביי וועלכער מען קען גענייסען א נייסטיגען פערגעניגען און גרויסארטיג זיך אמוזירען.

אין די וואגער טהעאטער.

„אלעס דזשיטמ וואלענטין" האט גע-מאכט א גרויסען היט אין די וואגער טהעאטער און עס פרעהט אונז צו זא-גען אז דיזע פליי האט אויסגענומען פיר דעם היגען פובליקום דען דאס איז א בילד וואס שטעלט פאר ווי אזוי מען קען פערבעסערען דעם גרעסטען דיב. וואלענטין איז געווען א סייף ברעכער און דאך האט ער זיך ביי גוטע און אויפריכטיגע מענשען ארויפגעארבייט צו זיין א קעשיר אין א באנק.

געקסטע וואך מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך אב. און מאט. וועט גע-שפיעלט ווערען אין די וואקער די שעה-נע קאמעדיע „דהי קאנטרי באי" וואו עס וועלען אנטהיילנעהמען גוט בע-וואוסטע טאלענטע.

אין ניכען ווערט אויפגעפיהרט „ווען ווי ווייר טווענטי וואן" און „מיסס פיפל אף גוויארק".

אין די ווייניפעג טהעאטער.

געקסטע וואך ווערט אין דער היים פון די פראמינענטע ארטיסטען — אין די ווייניפעג טהעאטער — אויפגעפיהרט א שעהנע פיעסא מיט'ן נאמען „לענג ריזוער". די פראמינענטע שוישפיעלער וועלען אין דיעזער פיעסא צייגען זייער טאלאנט, דען זיי האבען גוט צוגעפאס-טראלען צו זייערע כאראקטערע.

אין אלגעמיין האבען די שוישפיעלער זעהר פילע גוטע פיעסען אויפגעפיהרט ביז יעצט און אזוי וועלען זיי אויך ווייטער אויפפיהרען די בעסטע פיעסען וואס עס זיינען פאראן אויך דער ענגלי-שער ביהנע.

די פאטראנייזער פון דעם ווייניפעג טהעאטער וועלען אהן צווייפעל גענע-מען א פרעהליכען אבענד און נייסטי-גען פערגעניגען ווען זיי וועלען נעקסטע וואך אנוזעזענד זיין אין טהעאטער.

אין עמפרעס טהעאטער.

די פראגראם פאר נעקסטער וואך ווי די פראגראם פון די פאריגע וואכען וועט אהן צווייפעל זיין אן איבערראש-שונג פאר די פאטראנייזער פון דעם עמפרעס טהעאטער. שוין זייט לאנג אז דאס מענעדזשמענט שטרעבט צו אויפ-האלטען דעם פרעסטיזש און גוטען נא-מען פון דאס טהעאטער און דאס איינ-ציגע וואס זי ווענדעט אן דערצו, איז צו געבען דעם פובליקום אן אבענד פון נייסטיגע פערגעניגען און צו פרעגנען אין דעם עמפרעס טהעאטער די בעס-טע ארטיסטען וואס געפינען זיך אויף דער וואדעוויל ביהנע.

לעזט אונזערע אדווערטייזמענטס און איהר וועט זיך איבערצייגען אז דאס וואס מיר זאגען איז ריכטיג. אי-מער געבען מיר דאס בעסטע און דער-פאר האבען מיר אזא ערפאלג אין אונ-זער טהעאטער.

אין נרענד טהעאטער.

א פראכטפאלע פליי וועט אויפ-געפיהרט ווערען אין דעם גרענד טהע-אטער נעקסטע וואך פון א קינסטלער געזעלשאפט, דאס שטיק „גוירל אף דהי סטריטס". דער סטיידזש וועט זיין פראכטפאל דעקאריירט און די קאסטיו-מען — גלענצענד.

אין אלגעמיין איז דאס גרענד טהעא-טער א היים פאר אמיזמענט אין פא-לען זינען פון וואר. דאס נייע מע-נעדזשמענט שפארט ניט קיין מיה און קיין געלד אום צו מאכען מעהר אינטע-רעסאנט דאס טהעאטער און אלעס וואס איהר זעהט אין גרענד טהעאטער איז אמוזירענד און פערשאפט אייך נייסטי-געס פערגעניגען. איין מאל בלויז איז גענוג איהר זאלט קומען אין די גרענד טהעאטער אום איהר זאלט זיך איבער-צייגען אין דער ריכטיגקייט וואס מיר פערשפרעכען.

אַ נאַציאָנאַלער קינדער אבענד.

שבת דעם 16טען דעצ. 6.30 אבענד וועט אין תלמוד תורה בילדינג (55 אייקינס סטריט) פארקומען א חנוכה פעסט. איינינע שילער וועלען דער-צעהלען דעם „נס חנוכה", וועלען דע-קלאמירען און זינגען אידישע און העב-רעאישע שירים. חרב רב ישראל כהנא-וויטש וועט זיין פעסט רעדנער. עס וועלען אויך געציינט ווערען סטעא-ראפטישע בילדער פון דער אידישער געשיכטע. פון אידישע קאלאניעס און סקוה'ס אין ארץ ישראל. דער פרינצי-פאל האט אויסגעשיקט פ ר י ע איינ-לאדונגס קארטס צו די עלטערען פון די שילער, די אפיסערס און אנדערע אי-דישע פארשטעהער. אודיטאריום וועט זיין פראכטפאל דעקאריירט מיט אידי-שע און קענעדישע פלעגס.

דער פעסט איז אונטער דער אויפ-זיכט פון פרינציפאל א. מ. מאנדלבוים

באק-אי

ווירדזשינא

סיגארעטס.

10 סענט.

ראקסבארא

טירקישע

סיגארעטס

15 סענט.

געמאכט אין דער וועסט פאר וועסטערן לייט.

576 MAIN STREET PHONE GARRY 4144

אום חנוכה צו שפיעלען אין דרעהדעל קען יעדער, פאטאגראפירען אבער זאלט איהר זיך נור ביי די קינסטלער פאטאגראפערס

טשאראטש, בערענשטיין און וואלטער.

שלים-מזל'ניק!

(פעליטאן).

פון „איך און זיי".

איך האב געדיכטעט און געשריבען
גאנצע בוינענס און נעסעקט,
דאן געליינענט, דעקלאמירט עס,
געמאכט די תנועות און געעקט.

בין בענייסטערט אליין געווארען
געטאנצט פאר שמחה און פאר פרייד.
איך האב א נייעס דאך ענטדעקט יעצט,
א פראבלעם צו-וויקעלט גרויס און פרייט
אפער — — —

באלד געיאוועט זיך האמ א רעיון
ווי געשפענסטער טונקעל שווארץ,
געפיקט אין מח שווער און ביטער
און פערגיפטעט מיר דאס הארץ:

„פאר וועטען שרייבסטו גולם איינער,
„קומט צו דיר א „משה ידען"
„כאפ פון שאפע ארויס דעם בוך,
„רוק אריין איהם אלע בריעוולעך,
„שטאפ איהם אן א פולען בויך.

„ערקלעהר דערביי איהם דאס גאונות
„און דאס שארפקייט פון דיין שפראך
„וויקעל אויס די גאנצע חכמה
„פון יעדע שמאטע, יעדע „זאך"

„און זאל ציטערן משה גולם
„און זאל זאגען מיט רעספעקט:
„—ביי איהם אין שאפע שטעהט א בוך
„נעהט און לעזט, די פינגער לעקט!"...

„א, דו וויסטער שלים מזל'ניק,
„נאר „נעדאנקען" ווילסטו שרייבען
„מ'וועט פעריאגען, דיך פער ייפען,
„פון דער „שטעלע" ארויסטרייבען.

„שרייב און בראך קארעספאנדענצען
„ווענען בולבעס, ווענען וואהל
„קלעב דאס אויסעט אין א ביכעל,
„און לעג אוועק דאס אין דער זאל! —

„שרייבסט און מוטשעסט זיך אומזיסט.
„ביסט אהן א נאמען פון א גדול,
„ניט קיין „קנאקער", ניט קיין „דאקטאר"
„ביסט!".

„איך האב באלד צוריסען און צופליקט
„אויף קליינע שטיקלעך מיינע שריפט.
„איך האב געביסען זיך די פינגער,
„געוויינט, געלאכט מיט גאל און גיפט.

„א, דו וויסטער שלים-מזל'ניק
„שרייב געשיכטעס פאר דעם עולם,
„שרייב אן מעשיות און ארטיקלען
„וואס זאל צופען יעדען גולם...

„שרייב נור בריעוולעך, „פעליטאנען",
„האק דאס קרויט און מאך פאטראוועס
„שרייב פון עלעקשאן און פאליטיקס,
„מאך א „צימעס" יעדען [illegible]...

„דאן צונויף נעהם די אלע „אבען",
„קויף א בוך זיך גראב און לאנג,
„קלעב די שמאטעס מיט גאון-חוצפה
„זינג זיך שירים און געזאנג.